

"Hem her senede yalnız bir ayda yetmiş hikmetli bir açlık bizden istedi. Biz nefsimize acıdık, muvakkat ve lezzetli bir açlığı çekmedik." Burada bahsedilen "yetmiş hikmetli bir açlık"tan maksad nedir?

"Hem her senede yalnız bir ayda, yetmiş hikmetli bir açlık bizden istedi. Biz nefsimize acıdık; muvakkat ve lezzetli bir açlığı çekmedik. Cenâb-ı Hak, ceza olarak, yetmiş cihetle belâlı bir nevi orucu beş sene cebren bize tutturdu."(1)

"Hem her senede yalnız bir ayda yetmiş hikmetli bir açlık bizden istedi."

Buradaki **açlık** ifadesi, her senede bir ay tutulan Ramazan orucudur. Ve Ramazan orucunun sayısız hikmet ve faydaları bulunuyor ki, bu cümledeki **yetmiş** rakamı kesretten kinayedir, yani çokluğu ifade etmek için kullanılan bir rakamdır.

Farz olan Ramazan orucunu terk edersek, Allah maddi ve dünyevi musibet ve kıtlıklarla bunun hesabını bizden sorar. Osmanlı'nın son dönemlerinde maruz kaldığı bela ve sıkıntılar farzlardaki gevşeklikler yüzündendir...

(1) bk. [Mektubat, Yirmi İkinci Mektup, İkinci Mebhas.](#)